

Правові основи андидискримінаційної політики

STOP
RACISM

STOP
HARASSMENT

STOP
DISCRIMINATION

Лекція № 5

«Дискримінація за ознакою гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації: правовий механізм запобігання та протидії»

“ДИСКРИМІНАЦІЯ
НЕ ПРАЦЮЄ”

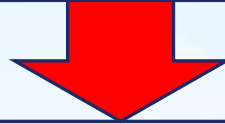

План:

1. Поняття гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації
2. Види гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації
3. Форми прояву дискримінації за ознакою гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації
4. Правовий механізм запобігання та засоби протидії дискримінації за ознакою гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації
5. Проблема одностатевих шлюбів та цивільного партнерства

Нормативно-правові акти

1. Конституція України (1996 р.)
2. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» (2012 р.)
3. Закон України Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків (2005 р.)
4. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»
5. Загальна декларація прав людини (1948 р.)
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (1950р.)
7. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (1966 р.) (статті 2, 3 і 26) ;
8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (1966 р.) (статті 2 і 3);

Людська сексуальність, як біологічна функція та вроджена потреба, складається з п'ятьох складових (Карл Генріх Ульріхс, засновник руху за права сексуальних меншин)

біологічна стать

гендерна ідентичність

соціальна гендерна роль

сексуальна ідентичність

сексуальна орієнтація

біологічна стать

вроджена генетична, зовнішня і внутрішня
генітальна стать

**соціальна
гендерна роль**

поведінка особи в суспільстві, яка демонструє
належність до певного гендеру, здебільшого
нав'язана вихованням, культурними нормами,
стереотипами, умовними правилами саме того
соціуму, до якого особа належить

**гендерна
ідентичність**

психологічна приналежність, усвідомлення
особою себе як представника певної статі

**сексуальна
ідентичність**

самоідентифікація з особами тієї або іншої
сексуальної орієнтації

**сексуальна
орієнтація**

одна з природних властивостей людської
особистості, яка полягає у спрямованості
психоемоційної сфери людини, її еротичного
(чуттєвого) потягу та сексуальних потреб на
представників певного гендеру

Вперше термін «сексуальні меншини» було вжито 1967 р. у праці видатного шведського психіатра Л. Уллерстама «Еротичні меншини: шведський погляд» для характеристики сукупності людей, які своєю сексуальною поведінкою, орієнтацією, способом життя вирізняються від «гетеросексуальної більшості».

Термін «ЛГБТ» застосовується з 90-х років ХХ століття для позначення спільноти

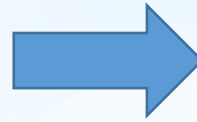

- лесбійок (Lesbian),
- геїв (Gay),
- бісексуалів (Bisexual)
- трансгендерів (Transgender)

- інтерсекси,
- квіри,
- асексуали

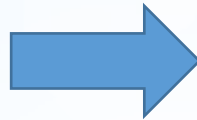
Види сексуальної орієнтації

гетеросексуальність

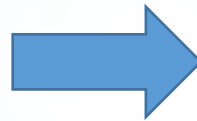
сексуальне бажання виключно до індивідів протилежної статі

гомосексуальність

сексуальне бажання до представники тієї ж статі, що я особа

бісексуальність

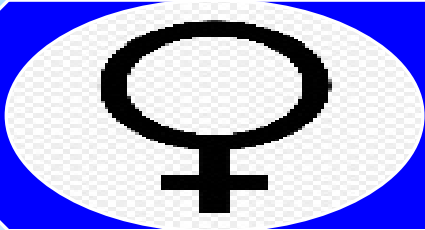

сексуальне бажання до представників обох статей

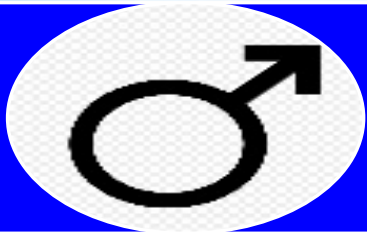
автосексуальність

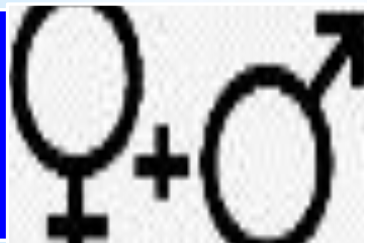
для автосексуала не має значення ні стать, ні орієнтація, ні зовнішність інших людей. Вони здаються самі собі настільки привабливими, що ніхто з оточуючих людей не може конкурувати з ними.

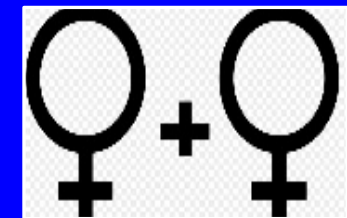
жіноча стать

чоловіча стать

гетеросексуальність

омсексуальність жінок

омсексуальність чоловіків

Види гендерної ідентичності

1	транссексуали	їхня гендерна роль протилежна статі, отриманій під час народження
2	трансгендери	люди, чия гендерна ідентичність відрізняється від тих, які приписані їм від народження можуть як вдаватися до медичних процедур і заходів для зміни їхніх фізичних первинних і вторинних статевих ознак, так і не вдаватися
3	трансвестити	особи, яким подобається носити одяг представників іншої статі протягом певних проміжків часу
4	андрогіни, полігендери, гендерквіри	є «гендерно пластичними», маючи комбінацію чоловічих і жіночих характеристик
5	агендери	відмовляються ідентифікувати себе з будь-якою статевою роллю
6	інтерсексуали	володіють статевими ознаками обох статей
7	бігендери	люди, гендерна самоідентифікація яких регулярно змінюється під впливом зовнішніх факторів

Після поширення християнства гомосексуали опинились поза законом

У Франції та Іспанії антигомосексуальні норми з'явилися з прийняттям Кодексу Альфонса X у 1255 році. А в 1532 році, за «содомію» смертна кара була встановлена у Священній Римській Імперії

У Великобританії 13-го століття, за сексуальний зв'язок з дітьми, євреями або між особами однієї і тієї ж статі передбачалася смертна кара у вигляді спалення на вогнищі

Першою європейською країною, що відмінила смертну кару за одностатеві чоловічі контакти стала Австрія у 1787 році

1934 р. до Кримінального кодексу Української СРР була додана стаття під номером 165(1), яка передбачала покарання за добровільний статевий акт двох чоловіків - позбавлення волі на термін до 5 років. За мужолозтво, яке було скоєне «з використанням залежного стану потерпілого, з насиллям, за плату, по професії чи публічно - позбавлення волі на термін до 8 років»

1991

• Україна

1992

• Латвія

1993

• Литва, Росія

1995

• Молдова

1998

• Казахстан, Киргизія та Таджикистан

2000

• Грузія

2003

• Вірменія

**До сьогодні залишається
криміналізованими гомосексуальні
відносини**

Туркменістан

**2 роки позбавлення
волі**

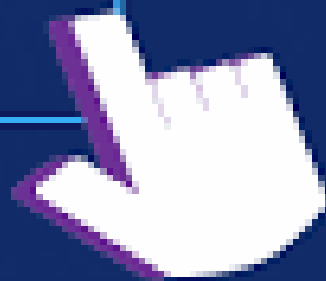
Узбекістан

**3 роки позбавлення
волі**

Країни Західної Європи	Рік скасування кримінального покарання за одностатеві відносини	Визнання одностатевих союзів	Одностатевий шлюб	Право на усиновлення одностатевими парами
Бельгія	1795	2000	2003	2006
Франція	1791	1 999	2013	2013
Гернсі	1983	2017	2017	ні
Джерсі	1990	2012	2018	так
Люксембург	1795	2004	2015	2015
Монако	1793	2020	ні	ні
Нідерланди	1811	1998	2001	так

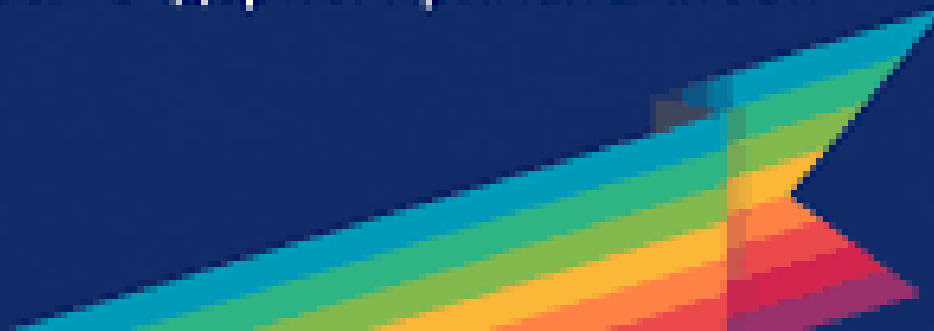
Країни <u>Центральної та</u> Північної Європи	Право служити в армії, не приховуючи свої орієнтації	Закон про заборону дискримінації	Закони, що стосуються <u>таємності</u>
Австрія	так	так	так
Угорщина	так	так	так
Німеччина	так	так	так
Ліхтенштейн	армія відсутня	ні	невідомо
Польща	так	так	так
Словаччина	так	так	так
Словенія	так	так	так
Хорватія	так	так	так
Чехія	так	так	так
Швейцарія	так	так	так
Великобританія	так	так	так
Данія	так	так	невідомо
Ірландія	так	так	ні
Ісландія	армія відсутня	так	так
Латвія	так	так	так
Литва	так	так	невідомо
Норвегія	так	так	так
Фінляндія	так	так	невідомо
Швеція	так	так	так
Естонія	так	так	невідомо

**ЩО
ТАКЕ**

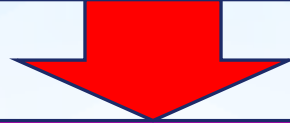

ГЕНДЕРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ

Внутрішнє, глибоко вкорінене відчуття
людиною своєї гендерної приналежності

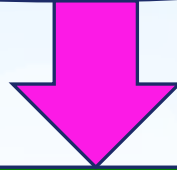

Дискримінація за ознакою сексуальної орієнтації
та гендерної ідентичності

дискримінація, тобто порушення рівності прав та рівності
можливостей людей за ознакою сексуальних і гендерних
відмінностей

Гендерна ідентичність

це глибоке усвідомлення тією чи іншою особою внутрішніх та індивідуальних особливостей гендерної належності, що може як збігатися, так і не збігатися зі статтю, передбачаючи індивідуальне відчуття свого тіла й інші вияви самовираження, такі як одяг, мова й манера поведінки

Основи законодавства України про охорону здоров'я Закон України від 19.11.1992

Зміна (корекція) статевої належності.

На прохання пацієнта відповідно до медико-біологічних і соціально-психологічних показань, які встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, йому може бути проведено шляхом медичного втручання в закладах охорони здоров'я зміну (корекцію) його статевої належності.

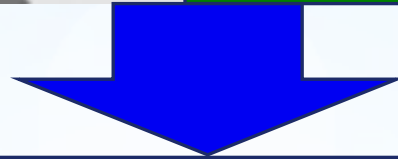
Особі, якій було здійснено зміну статевої належності, видається медичне свідоцтво, на підставі якого надалі вирішується питання про відповідні зміни в її правовому статусі. (ст.51)

На підставі висновку відділу державної реєстрації актів цивільного стану, складеного згідно з відповідним медичним свідоцтвом про зміну (корекцію) статевої належності, в актовому записі про народження цієї особи змінюються її власне ім'я, по батькові, стать Сукупність біологічних та фізіологічних ознак людини, що стосуються репродуктивної та сексуальної сфери. В гендерно-бінарній системі зводиться до чоловічої та жіночої.

та, за потреби, прізвище у відповідному роді

Гендерна дисфорія

Клінічний протокол розроблено для діагнозів, пов'язаних з гендерною дисфорією, код за МКХ-10: F648, хоча фактично категорія F64 має назву «розлад статевої ідентифікації», у тексті Клінічного протоколу введено поняття синдромального діагнозу «гендерна дисфорія»

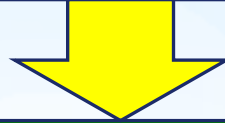

Конституція Південно-африканської республіки

«...державна не може несправедливо дискримінувати прямо або опосередковано будь-яку людину з однієї або кількох підстав, включаючи расу, стать, вагітність, матеріальний статус, етнічне або соціальне походження, колір, сексуальну орієнтацію, вік, неправоподатність, релігію, совість, переконання, культуру, мову та походження...».

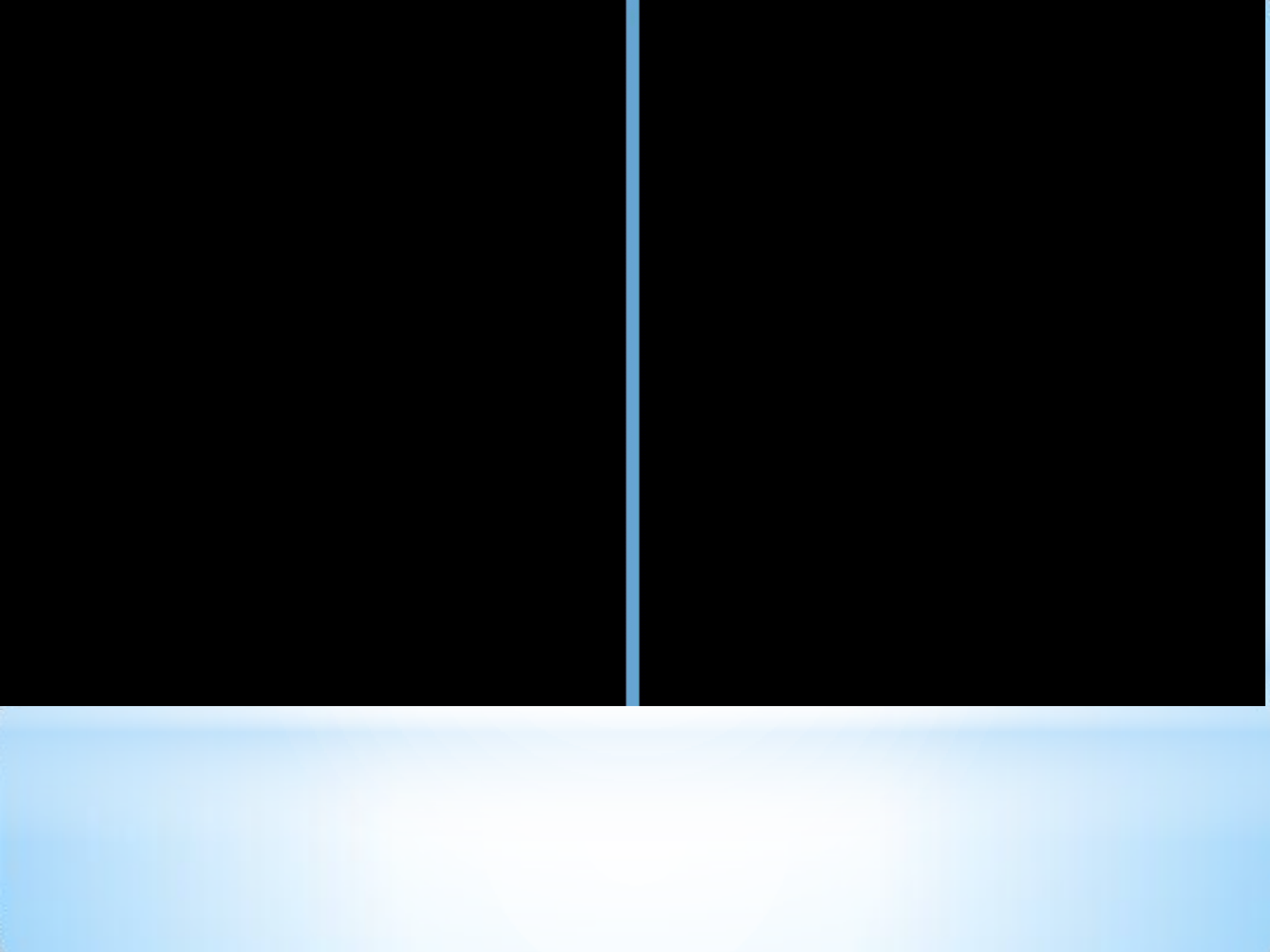
ч. 3 ст. 9 Конституції

Конституція Еквадору 2008 р.

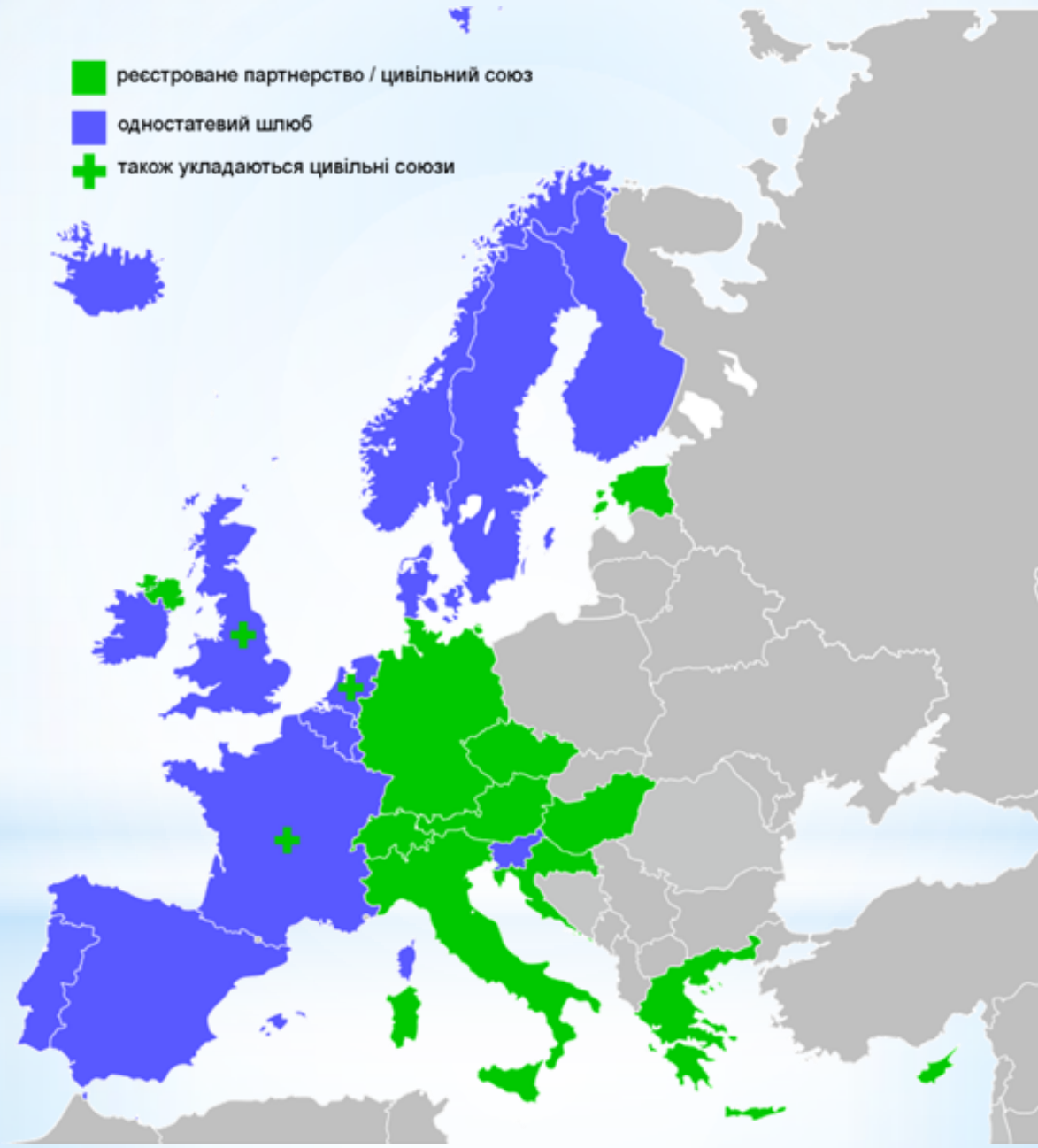

«ніхто не повинен зазнавати дискримінації за ознаками етнічної приналежності, місця народження, віку, статі, гендерної ідентичності, культурної ідентичності, громадянського стану, мови, релігії, ідеології, політичної приналежності, правового стану, соціально-економічного стану, міграційного статусу, сексуальної орієнтації, стану здоров'я, ВІЛ-інфікованості, інвалідності, фізичної відмінності або будь-якої іншої відмінної особливості, особистої чи колективної, тимчасової чи постійної, яка може спрямовуватись або призвести до обмеження або анулювання визнання, використання чи здійснення прав»

(ч. 2 ст. 11 Конституції Еквадору)

- реєстроване партнерство / цивільний союз
- одностатевий шлюб
- + також укладаються цивільні союзи

Поширення реєстрованих партнерств (цивільних союзів) і звичайних шлюбів для одностатевих пар по країнах світу.

Рік	Реєстроване партнерство	Шлюб
1989	Данія	
1993	Норвегія	
1994	Швеція	
1996	Ісландія	
1997	Нідерланди	
1999	Франція	
2000	Канада, Німеччина	Нідерланди
2001	Португалія, Фінляндія	
2003		Бельгія, Канада
2004	Люксембург, Велика Британія, Нова Зеландія	Іспанія
2005	Андорра, Швейцарія, Словенія, Мексика	
2006	Чехія, Південноафриканська Республіка	Південноафриканська Республіка
2007	Уругвай	
2008	Еквадор, Австралія	Норвегія
2009	Угорщина, Австрія	Швеція
2010	Ірландія, Мексика	Португалія, Ісландія, Аргентина
2011	Ліхтенштейн	
2012		Данія
2013		Нова Зеландія, Франція, Велика Британія, Бразилія, Уругвай
2014	Мальта, Естонія, Хорватія	Люксембург
2015	Чилі, Кіпр, Греція	Ірландія, Фінляндія, США
2016	Колумбія, Італія	
2017		Словенія

У Європейському суді з прав людини (ЄСПЛ) перша скарга гомосексуальної пари проти України Андрія Маймулахіна й Андрія Марківа у 2014 р. Позивачі вважають, що зазнали порушень статей 14 і 8 Конвенції про захист прав людини, а також вони наголошують, що відчувають переслідування через свою сексуальну орієнтацію. 1 червня 2023 року ЄСПЛ ухвалив рішення у справі Андрія Маймулахіна й Андрія Марківа. ЄСПЛ визнав, що відсутність в Україні законодавчого регулювання відносин одностатевих пар є порушенням статті 8 (право на особисте сімейне життя) та 14 (заборона дискримінації) Європейської конвенції з прав людини. Кожному з заявників суд присудив 5000 євро компенсації

Уповноважений ВРУ з прав людини і Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення оперативно реагували на мову ворожнечі

Передача "Гаряча лінія" на тему "ЛГБТ-парад: пропаганда чи захист прав меншин?" транслювалася на телеканалі КРТ 12 липня.

30 липня Нацрада призначила позапланову перевірку телеканалу через поширення мови ворожнечі та відмовилась продовжувати його ліцензію.

В інтерв'ю «4 каналу» патріарх Філарет назвав причиною пандемії коронавірусу одностатеві шлюби.

Омбудсменка Людмила Денісова звернулася до публічних осіб із закликом не допускати дискримінаційних висловів і надіслала патріархові лист з проханням утриматися від заяв, які можуть

ГАРЯЧА ЛІНІЯ

Одностатеві стосунки - 0800212310 - Розлушта
розлушта чи психічна хвороба? 0800212320 - Психічна хвороба